

Thema Op het vliegveld

Cursus vier, week acht deel b

Josée Coenen en Ans Drubbel

d.d. oktober 2016

Pragmatiek Dialoog dag een

Benodigheden

- HZS oef. 28 (stukje blz. 28-29)

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag iets horen en zeggen.'

(Instructiezin) 'Luister maar.'

Vader: 'Dag lieve meid.
Zal je mama helpen in huis?'

Muna: 'Natuurlijk.
Dat doe ik toch altijd?

Vader: 'Dag lieve jongen.
Zal je mama helpen in huis?'

Omar: 'Ja hoor.
Dat doe ik.'

Vader: 'Dag kleintje'
Lief zijn hoor.
En niet huilen.'

Muna: 'Om hoe laat vertrekt je vliegtuig, papa?'

Vader: 'Ik dacht om kwart over twee.
Wil jij dat nog even controleren?'

Hoe te oefenen?

- 2x klassikaal laten luisteren. Let op de zinsintonatie.

(Pragmatiek) Dialoog dag twee

Benodigheden

- als dag een

Hoe te oefenen?

- spelen van de dialoog
- opnemen op mobiel of tablet/ipad
- samen bekijken, beluisteren en LK corrigeert eventueel: nieuwe opname maken.

Pragmatiek TEKST begrijpen dag twee

'Joker'woorden *hij, zij, ze* (enkv.), *ze* (mv.) *haar, zijn, plaats-er*,
(*introdactie: een/het, die, ze*)

Benodigdheden

- HZS oef.11
- ZIS blz. 120 e.v.
- DBK blz. 84-91
- bijlage 3a en 3b

Hoe aan te bieden?

- ZIS blz. 120 e.v.

Let op: nu zijn alleen de jokerwoorden aangegeven en de introductie van een nieuw onderwerp (*een*) en de voortzetting hiervan.

Hoe te oefenen?

- zie ZIS blz. 120 e.v.

kijk op de plaat

- 1 Hier zie je de vertrekhal bij het vliegveld.

In de vertrekhal wachten mensen.

Ze vertrekken vandaag.

Ze gaan met het vliegtuig ergens naar toe.

- 2 Wat zie je door het raam?

Door het raam zie je het vliegveld.

De stewardess wacht in de deuropening van het vliegtuig.

Er lopen al mensen op de trap.

Over een half uur vertrekt het vliegtuig.

De stewardess geeft iedereen een krant.

Die krant kun je lekker gaan lezen als je in de lucht zit.

- 3 Pien, Joop en hun vader en moeder wachten op tante Willy.

Tante Willy komt uit Australië.

Ze komt met vakantie naar Nederland.

Pien en Joop hebben limonade gekocht bij de snackbar.

Ze zitten bij een tafeltje en drinken een glaasje limonade.

De vader van Pien en Joop leest de krant.

De moeder van Joop en Pien staat bij het raam te wachten.

Ze wacht op haar zus.

Ha, daar is haar zus gelukkig.

Moeder begroet haar zus.

Wat zijn ze blij!

- 4 Achter de balie zit een stewardess.

Ze heeft de tickets op de balie gelegd.

Ze zet de bagage achter de balie op de lopende band.

De bagage wordt naar het vliegtuig gebracht.

luister - lees

Een mevrouw staat bij de controle.
Ze heeft haar tas op de band gezet.
Haar tas wordt gecontroleerd.
De mevrouw wordt zelf ook gecontroleerd.

- 5 Muna staat bij het bord met de vertrektijden.
Hoe laat gaat het vliegtuig van papa weg?
Ze leest: New York, 14 uur 15.
Om kwart over twee vertrekt het vliegtuig.
Papa gaat naar Amerika.
Muna kijkt op haar horloge.
Papa gaat zo weg.

Moeder neemt afscheid van vader.
Moeder huilt een beetje.
En vader heeft ook tranen in zijn ogen.

Omar heeft een kar.
Hij rijdt met het karretje door de vertrekhal.
Dat gaat lekker.
Bonk...! Hij stoot met de kar tegen de koffer.

Maahir schrikt ervan.
Hij huilt heel hard.
Hij brult.

(Pragmatiek) TEKST vertellen dag vier

Rollenspel¹

Benodigheden

- Attributen voor een conducteur op de trein of in de bus, of tram.
- Een leerling speelt een reiziger, een ander de conducteur.

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je moet op een beleefde manier proberen voor jezelf op te komen.'

(Instructiezin) 'Wat zeg je in de volgende vervelende situatie? Jullie spelen een reiziger en een conducteur.'

- U geeft de leerlingen apart instructie. Tegen de 'reiziger': 'Je hebt wel ingecheckt met je ov-chipkaart, maar je hebt niet geluisterd of het wel is gelukt. Tegen de 'conducteur': 'Je controleert de kaartjes. Je ziet dat hij niet heeft ingecheckt en je gelooft niet dat (de jongen, het meisje) wel heeft ingecheckt.'

Hoe te oefenen?

- Laat de leerlingen nadenken over wat ze willen vertellen.
- De leerlingen praten met elkaar.
- Als leerkracht luistert u naar de melodie van de zinnen; zie de les zinsintonatie.
- Is het gesprek verstaanbaar?
- Laten ze elkaar uitspreken?

¹ Gebaseerd op *Van horen en zeggen*, Handleiding, deel 2, blz. 43 a en 43b

(Pragmatiek) TEKST vertellen dag vijf

Interactie in de kleine kring²

Benodigdheden

-

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert iets vertellen.'

(Instructiezin) 'Zie jij soms ook dieren in wolken?'

Of: 'Naar welk land/stad/plaats/eiland zou je willen reizen?'

Hoe te oefenen?

- Laat de leerlingen nadenken over wat ze willen vertellen.
- De leerlingen praten met elkaar. U bent als gesprekspartner terughoudend.
- Als leerkracht luistert u naar de melodie van de zinnen; zie de les zinsintonatie.
- Is het gesprek verstaanbaar?
- Laten ze elkaar uitspreken?

² Resi Damhuis & Piet Litjens (2003), *Mondelinge communicatie*. Drie werkwijzen voor mondelinge taalontwikkeling. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.

KLANKEN dag een-twee en dag vier-vijf

INTONATIE Vraagzin, mededelende zin

Benodigdheden

- zie dialoog
- ZIS blz. 164 e.v.
- DBK, blz. 97 e.v. en Werkblad voor het oefenen van de uitspraak 4.1

Hoe aan te bieden?

- Zie ZIS blz.164
- Let speciaal op de omhooggaande vraagzinintonatie .

Vormleer dag twee en dag drie

Vervoeging werkwoorden o.t.t., o.v.t., v.t.t.

Benodigdheden

- ZIS blz. 112 e.v.
- DBK blz. 58-61 (tijd)
- DBK blz. 36-37
- DBK blz. 130 (lijst onregelmatige en sterke werkwoorden , o.v.t.))
- DBK, Werkblad 6
- HZS oef. 24, 26 en 27
- bijlage vier
- bijlage vijf (o.t.t. en o.v.t.)

Hoe aan te bieden?

(doel) 'We oefenen werkwoorden voor *nu*, en voor *toen*.' (later *toen=klaar*)

(instructiezin:) 'Luister goed. Hoor je een verschil in de twee zinnen? *Nu bouw ik een toren, gisteren bouwde ik een toren; bouwde is **toen**, bouw is **nu**.*'

. Geef de leerling de dialoog op schrift en onderstreep de werkwoorden.
Laat ze de werkwoorden in de juiste kolom van werkblad 6 zetten.

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** Om de beurt zoeken de leerlingen het hele werkwoord bij de o.v.t.-vorm (zie ook DBK, blz. 130 e.v.) Is het juist, dan noteren beiden deze op Werkblad 6. Is het niet juist, dan coacht de ene leerling de andere.
- **BeurtGooi** (Voorbereiding: een papieren bal) Om de beurt noemen de leerlingen een werkwoord en zegt er **nu** bij en gooit de bal naar een andere leerling die de o.v.t. vorm geeft. Doet u het eerst voor. 'Ik zeg **bouw = nu-** u gooit de bal naar een andere leerling- *jij zegt dan: **bouwde= toen**.*' Enzovoort.
- **TafelRondje** per viertal (bijlage vijf) De leerlingen leggen eerst de plaatjes op volgorde. Om de beurt zeggen ze eerst een zin in de **onvoltooid tegenwoordige tijd** en daarna in de **onvoltooid verleden tijd**. Doet u het eerst voor.

Kopieer deze bijlage voor HZS oef. 24, 26 en 27 en laat de leerlingen de blokjes uitknippen en bij dit type oefening in het werkschrift van HZS plakken.

Bijlage 4

nu toen toen=klaar

nu
toen
toen=klaar

nu
toen
toen=klaar

nu
toen
toen=klaar

nu
toen
toen=klaar

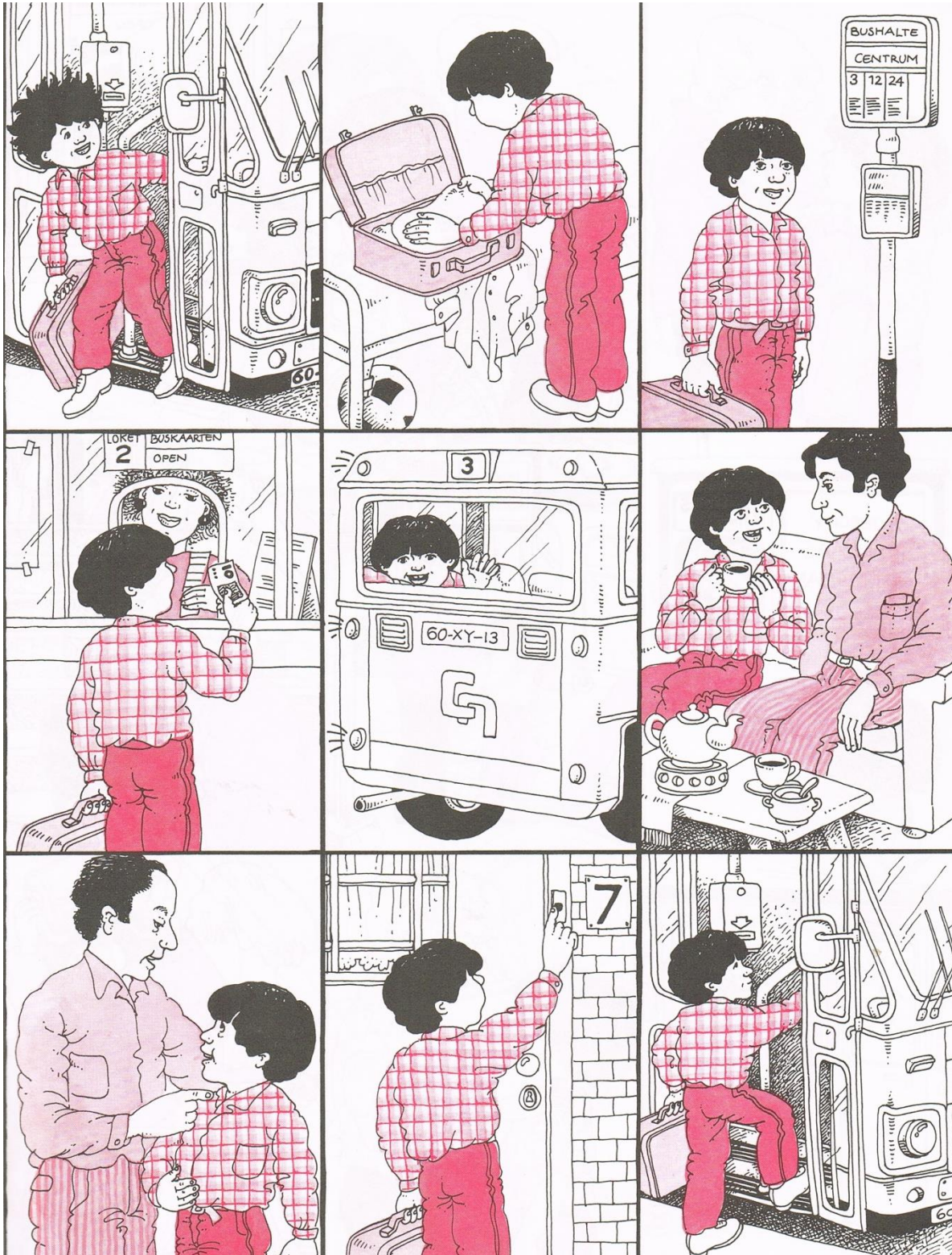
nu
toen
toen=klaar

nu
toen
toen=klaar

nu
toen
toen=klaar

nu
toen
toen=klaar

Bijlage 5 (o.t.t. en o.v.t.)

Uit: *Van horen en zeggen*, Werkboek2, blz. 23

Zinsbouw dag twee

Zinnen maken

Benodigheden

- DBK, blz. 102, 103
- DBK strookjes
- VHEZ, Praatplaat 14

Hoe aan te bieden?

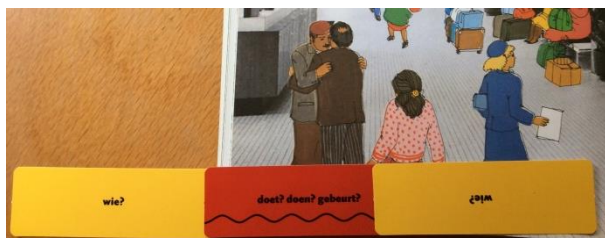
(doel) 'Je maakt zinnen.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *Wie?* of *Wat?* en *Waar* en *Hoe?*, *Wanneer?*(etc.)'

Hoe te oefenen?

(instructiezin): 'Nu maken jullie een zin.'

- **TweePraat** Om de beurt wijzen de leerlingen op een afbeelding/handeling op de praatplaat 'zeggen' eerst de zin.
- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding/handeling op de praatplaat en legt de zinsdeelstrookjes neer en zegt de zin. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. Daarna maakt de andere de nieuwe zin. Doet u het een keer voor.
(instructiezin): 'Nu wijzen jullie om de beurt iets aan op de plaat. Je zegt de zin en je legt de strookjes neer. De ander controleert. '

De mannen omhelzen elkaar.

De vrouwen praten met elkaar.

De stewardess loopt naar de balie.

De reizigers wachten op de bank.

Zinsbouw dag drie

Zinnen maken

Benodigheden

- DBK, blz. 102, 103
- DBK strookjes
- HZS oef.12

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken.'

(instructiezin): 'Maak de oefening, zeg de zin en leg de strookjes onder de zin.'

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt maakt een leerling een zin uit de oefening en legt de zinsdeelstrookjes neer. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. Daarna maakt de andere de nieuwe zin.

Zinsbouw dag vier

Bepaling van tijd: *een (uur, dag, week, maand) geleden*

Benodigheden

- HZS oef. 16 (*in de morgen, 's morgens*)
- DBK blz. 56-57, 59

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert zinnen maken met die beginnen met *Wanneer?*'

(Instructiezin) . Luister eerst.'

Vorige week (maand, jaar)

Stel vragen als:

Wat deed je vorige week? Vorige maand? Ben je vorig jaar naar Turkije geweest?

Een uur geleden (een maand geleden)

Stel vragen als:

Wat deed je een uur geleden? Een maand geleden?

Hoe te oefenen?

- **TweePraat** (in tweetallen) Om de beurt vragen de leerlingen aan elkaar: 'Wat deed je vorige (week)?' De ene leerling vraagt: Wat deed je vorige week? De andere leerling antwoordt . (Ze hoeven **niet** te antwoorden met *Vorige week...enz.*)
- Hetzelfde maar dan met *Een (uur) geleden*.
- **TafelRondje per viertal** Om de beurt zegt een leerling een zin die begint met *Vorige (week) enz.* en legt het strookje neer. De anderen vullen aan.

Zinsbouw dag vijf

Zinnen maken

Benodigdheden

- DBK blz. 109, 123 en strookjes
- De plaatjes van bijlage zes

Hoe aan te bieden?

- (Doel) 'Je leert zinnen maken die beginnen met *Wanneer?*'
- (Instructiezin) 'Luister goed. Eerst Leg je de plaatjes in de juiste volgorde. Dan zeg je een zin bij elk plaatje en je begint met **Om zeven uur... Dan, Daarna, Om** (uur).Ik doe een plaatje voor. Nu jullie.'

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt zegt en legt een leerling een zin apart. Daarna zegt hij een zin met legt met strookjes de zin. Is het goed? Dan zegt de andere leerling: 'goed'. Is het niet goed? Dan coacht deze leerling. Daarna is deze leerling aan de beurt.

Uit: Van horen en zeggen, Werkboek 2, blz. 24.